

MJP Bestaanszekerheid kaderstellend debat april 2023

Afgelopen maandag 13 februari was er de informatiemarkt over bestaanszekerheid. We hebben fijne en goede gesprekken gevoerd aan de vier thematafels Armoede, Werk, Geletterdheid, Inburgering. Dit heeft een vervolg gekregen in de raadsie SAZA van 13 maart jl. waar de onderstaande stellingen inhoudelijk voor technische vragen zijn besproken en akkoord bevonden voor het debat op 3 april a.s. Er werd wel aangegeven nog iets meer gevoel te krijgen bij de impact van deze stellingen met het oog op de MJP. Daarom is stelling 1 als voorbeeld verder uitgewerkt qua opties en de voor- en nadelen. Bij de andere stellingen zijn ook meer ervaringscijfers opgenomen. OP deze manier komt de wethouder tegemoet aan haar toezegging om met een nadere duiding te komen.

De stellingen:

1. **In plaats van een vast percentage (nu vaak 120%) trekken we de inkomensgrens op naar 150% van de geldende bijstandsnorm en daarbinnen werken we met een staffel.**

Voordelen: middeninkomens profiteren naar draagkracht, vermindert de armoedeval

Nadelen: Financiële gevolgen begroting gemeente, bewerkelijke uitvoering, minder duidelijk/transparant

Verdere uitwerking:

Opties	Voordelen	Nadelen	Inschatting doelgroep
Huidige percentages handhaven en bereik vergroten	-De groep is in goed beeld door de uitvoering van de energietoeslag. -Leidt tot de minste budgetuitzetting -Armoedeval is beperkt, zeker als een staffel wordt ingepast	Een deel van de huidige werkende armen valt nu buiten boord.	Blijft hetzelfde als nu (bereik 3.000 huishoudens)

Percentage verhogen naar 130%	- Sluit meer aan bij andere gemeenten - Behoorlijk bereik van mensen met een laag inkomen	- Doelgroep niet in beeld - Groter beslag op de middelen	Potentieel in ieder geval 600 huishoudens meer
Percentage naar 150 %	- alle werkende armen in bereik	- Uitvoeringstechnisch potentieel werk - Legt zeer groot beslag op middelen	Potentieel in ieder geval 1.800 huishouden meer

Hieronder is een voorbeeld uitgeschreven van het verruimen van een inkomensgrens:

In 2022 gaven we € 350.000 uit aan inkomensvoorzieningen voor mensen met een langdurig inkomen op bijstandsniveau (dus 100%) EN waarbij geen uitzicht is op inkomensverbetering. Een uitbreiding/staffel naar 150% heeft naar onze schatting een structureel effect van € 200.000 (exclusief uitvoeringskosten a € 96.000).

2. De zorgregelingen AV Frieso en de HZR vullen we aan met een compensatieregeling voor het eigen risico

Voordelen: bestaanszekerheid en medische problemen hebben een direct verband. Hiermee komen we ook de zorgmijder tegemoet. Gelijkere kansen tot toegang tot zorg.

Nadelen: financiële consequenties voor de begroting

Voorbeeld: we voeren een regeling Eigen Risico Compensatie in:

Er zijn bij ons nu 3000 huishoudens met een inkomen tot 120% van de geldende bijstandsnorm bekend. Per huishouden rekenen we met gemiddeld 1,5 volwassenen wat dus potentieel 4.500 inwoners oplevert. Ervan uitgaande dat we minimaal een derde hiervan wel bereiken en wij bijvoorbeeld een bedrag van € 100 verstrekken (doet gemeente Noardwest Fryslân ook bij volledig gebruik van het ER) dan zijn onze kosten minimaal € 150.000. Met uitvoeringskosten erbij -zeg een half uur/uur per aanvraag- komt daar een bedrag van zo'n 60.000 bij. Minimaal € 200.000 dus... Een optie is ook om alleen mensen in de bijstand € 100 te vergoeden. Dan heb je praktisch geen extra uitvoeringskosten en max. zo'n 1.000 toekenningen dus dan praten we over structureel € 100.000 per jaar.

3. Jongeren tot 27 jaar en nieuwkomers starten schuldenvrij mits ze voldaan aan bepaalde voorwaarden

Voordelen:

- Schuldenvrij begin voor nieuwkomers want zij starten nu met een lening, schuldenvrije toekomst voor de jongere generatie.
- Nieuwkomers starten nu met een lening voor woninginrichting. Gemiddelde kosten per jaar: € 165.000. (eea blijft afhankelijk van de instroom statushouders)

Nadelen:

- We verbinden er wel voorwaarden aan bijvoorbeeld het is niet voor studieschuld, budgetcoaching, rechtsongelijkheid omdat we voorrang geven aan specifieke doelgroepen
- Kwijtschelding moet juridisch getoetst op houdbaarheid omdat er belastingtechnisch sprake kan zijn inkomenspolitiek.

4. We gaan (nog) meer investeren in inwoners die niet direct aan het werk kunnen want werk is de beste vorm van armoedebestrijding

Voordelen: een gezonder en betekenisvoller leven, Iedereen is nodig op de arbeidsmarkt.

Nadelen: matching arbeidsmarkt, de financiële gevolgen.

5. We maken beleid op de mogelijkheid om een uitstroompremie voor werk uit te keren van max € 2.000 per jaar.

Voordelen: helpt om uit de armoedeval te komen.

Nadelen: Financiële gevolgen begroting.

Uit cijfers blijkt dat er gemiddeld zo'n 125 mensen uitstromen door werk = € 250.000.

Tot slot voor de volledigheid:

Eerder is in IBABS al een overzicht gegeven van de knoppen waar de raad ook aan kan draaien. Deze zijn ook op geld gezet. Deze bieden wij bij deze nogmaals aan. In de laatste kolommen is ook een inschatting geven van de financiële gevolgen.

Regelingen voor mensen met een laag inkomen				Gemeente Heerenveen
Regeling	Individuele inkomenstoeslag	Bijzondere bijstand	AV Frieso	HZR – Heerenveen Zorgt Regeling
Wat is het huidige beleid?	Een jaarlijkse toeslag als aanvulling op het inkomen. Inwoners tussen de 21 jaar en de pensioengerechtigde leeftijd, die drie jaar of langer rondkomen van een inkomen op of onder de toepasselijke bijstandsnorm (100%).	Een vergoeding voor onverwachte kosten die je niet zelf kunt betalen en die je nergens anders (volledig) vergoed kunt krijgen. Inwoners met een laag inkomen. Hoogte hangt o.a. af van het besteedbare inkomen en de draagkracht.	Een collectieve zorgverzekering via de gemeente bij De Friesland Zorgverzekeraar. Het vermogen wordt niet getoetst.	Een bijdrage van € 155 voor de aanvullende zorgverzekering. Het vermogen wordt niet getoetst.
Wat kan aangepast beleid zijn?	De bijstandsnorm verhogen naar 120-150% van de geldende norm.	Percentage draagkracht weer omhoog brengen naar 150% ipv 120%. Terugdraaien raadsbesluit (ombuigingenbundel 8 juli 2021 nr.62)	Inwoners met een inkomen tot 120% van de geldende bijstandsnorm (excl. vakantiegeld).	Inwoners met een inkomen tot 120% van de geldende bijstandsnorm (excl. vakantiegeld), met een aanvullende zorgverzekering (niet zijnde de AV Frieso)
Incidenteel of structureel	Structureel	Structureel. Dan gaat artikel 9 lid 9 weer gelden Beleidsregels bijzondere bijstand Lokale wet- en regelgeving (overheid.nl)	Structureel. Bedrag verhogen of de norm verhogen.	Structureel. Bedrag verhogen
Extra budget nodig*	Min. € 200.000	Moeilijk in te schatten. Het is sowieso een open einde regeling.	Norm verhogen naar 130% = min. € 80.000	€ 45 erbij is € 27.000

Regeling	Witgoedwissel/ Energiecoach	Energietoeslag	Kindfondsen/ Participatiefonds	Geletterdheid	Schuldhulpverlening
Wat is het huidige beleid?	Inwoners kunnen hun "oude" witgoed omwisselen voor een energiezuinige. Dit kan met een voucher van max. € 750 voor inwoners met een inkomen van 120% geldende bijstandsnorm.	Een eenmalig bedrag van € 1.300 om de energielasten (deels) mee te kunnen betalen.	Een bijdrage in natura om mee te kunnen doen (denk aan een sport-abonnement, contributie (muziek)vereniging, etc Ouders met een laag inkomen kunnen voor hun kinderen terecht bij www.samenvoorallekinderen.nl .	Zoveel mogelijk inwoners helpen om de basisvaardigheden die zo nodig zijn in onze huidige digitale wereld op peil te brengen en te houden.	We voeren de schuldhulpverlening zelf uit. En willen zoveel mogelijk inwoners helpen om er weer bovenop te komen en te blijven.
Wat kan aangepast beleid zijn	Norm verhogen	De norm verhogen naar 130% van de geldende norm.	De norm verhogen naar 130% van de geldende norm. Het participatiefonds vervangen door het VolwassenenFonds om het bereik te vergroten conform Rekenkamer rapport Armoedebeleid.	Bij de ombuigingen (63A) is € 125.000 gekort. Dit kunnen we deels terugdraaien. En samen met team communicatie brede campagnes inzetten om meer inwoners te bereiken en te werken aan de "schaamte voorbij".	We verstrekken saneringskredieten. Dit beleid willen we veranderen door voortaan aan een bredere doelgroep VOORAF aan het schuld bemiddelen meteen een saneringskrediet aan te bieden. Schuld is dan eerder opgelost.
Incidenteel of structureel	Incidenteel	Incidenteel	Structureel	Structureel	Structureel
Extra budget nodig?	- De wissel is eenmalig Bij vergelijkbaar bereik energietoeslag is een extra € 500.000 nodig.	€ 600.000. Dekking via noodfonds?	€ 200.000 bij normverhoging Bij 120% en deelname Volwassenfonds budgettair neutraal.	€ 60.000	Kan budgetneutraal door uren inderdieneffecten

Specifiek voor het onderdeel WERK kunnen we het volgende meegeven:

Om meer mensen aan het werk te krijgen is inmiddels de campagne “Meer dan een Werkgever” ingezet. Dit is aan de orde geweest bij de thematafel WERK. Daar is ook vertelt dat het algemene beeld is dat onze bijstandsgroep vaak multi-problemen heeft en moeilijk te bemiddelen is naar regulier werk. Daar komt bij dat wij ook de regie hebben over de inburgering. Ook hier wordt van ons verwacht dat we meer participatieactiviteiten aanbieden. Hiervoor is echter geen extra financiering in ons reïntegratie/participatiebudget. Dit budget is al jaren hetzelfde terwijl de doelgroepen meer inzet van mensen en trajecten vragen.

Dit kunnen we vertalen in het MJP voor bijvoorbeeld € 100.000.

Structurele formatie voor vroegsignalering en inburgering komt terug in MJP voor een bedrag van € 310.000,

Voor de groep die niet te bemiddelen is naar werk en ook niet onder de doelgroep Beschut Werk en BAB (BaanAfspraakBanen) valt zijn we gestart met een pilot Basisbanen. Dit geeft mogelijkheden voor deze groep om toch maatschappelijk nuttig werk te doen en hiermee uit de bijstand te komen. Basisbanen kunnen ingevuld worden bij bijv. buurthuizen en scholen. Als deze pilot van 10 personen een succes wordt, willen we dit graag voortzetten en hiervoor structureel geld vragen aan de raad via het MJP (structureel elk jaar 10 nieuwe banen = € 250.000 waarbij er dan ook 10 banen regulier banen moeten worden. Anders telt het elk jaar cumulatief door.)